

betydelig interesse, så meget mere som bidragene er af så højt kvalificerede forskere som f.eks. C.T. de Wit. Det er en vigtig bog i felten og yderst velegnet til ajourføring af viden. Enkelte afsnit er af meget stor betydning for plantegeografisk forståelse. Nævnes bør måske kapitler om den mediterrane plantevæksts tilpasning, om skovgrænsen i alpine områder og om planteproduktionen i aride og semi-aride områder. Dertil tjener også dens udførlige litteraturhenvisninger.

Sofus Christiansen

Ackermann, White, Worthington (eds.): Man-Made Lakes: Their Problems and Environmental Effects.

Geophysical Monograph 17. American Geophysical Union. Washington, D.C. 1973. 847 s., fig., 23 cm.

Værket er baseret på publikationer fremlagt på et internationalt symposium om kunstige søer i Knoxville, Tennessee 1971, organiseret af Scientific Committee on Water Research. Bogen er opdelt i 5 store kapitler med en underopdeling i sektioner bestående af et mindre antal artikler om et bestemt emne, f.eks.: Sedimentation, Physical Limnology og Tourism. Indledningskapitlet omhandler resume af symposiet og vedtagne rekommandationer. Kapitel 2 består af case studies fra større kunstige søer. Kapitel 3 omhandler søernes fysiske forhold. Kapitel 4 biologiske systemer og endelig behandler sidste kapitel søernes betydning for menneskelig virksomhed.

Som det ses af ovenstående, dækkes et meget bredt spektrum, hvilket i nogen grad går ud over overskueligheden. Til gengæld findes et sjældent udvalg af nyere undersøgelsesresultater, som ellers ville have været nærmest umulige at fremskaffe. Især indeholder bogen spændende eksempler fra udviklingslande f.eks. Lake Volta og Lake Nasser. Bogens omfang gør, at den vil blive anvendt som håndbog snarere end læst fra ende til anden.

Bent Hasholt

Jack L. Knetsch: Outdoor recreation and water resources planning.

Water Resources Monograph 3. American Geophysical Union Washington D.C. 1974. 121 s., 13 fig., 4 tvl., 24 cm., 3,50 Dollars.

I bogens forord nævnes at redaktørerne er valgt blandt hydrologer og økonomer altså et samspil mellem natur- og samfundsvidenskab. En række af de problemer som

bogen angriber bliver ikke besvaret ved almindelige hydrologiske undersøgelser, men må løses ud fra kendskab til økonomisk teori.

Bogen er opdelt i 7 kapitler hvoraf 2 beskæftiger sig med behov for rekreative områder. Tre kapitler behandler metoder til at bestemme et rekreativt områdes værdi. De beskrevne metoder egner sig ikke alene til at beskrive forholdene omkring rekreative vandområder, men også til andre rekreative områder.

Bogen er velegnet som introduktion for naturgeografer, som ønsker at tillempe beskrivelsen af landskabet til samfundets behov, f.eks. i forbindelse med opgørelse af et områdes naturressourcer med henblik på fredning.

Bent Hasholt

I.J. Jackson 1977: Climate, water and agriculture in the tropics.

Longman, London 1977. 248 s., talr. fig. og tab., 3,75 Pund.

Tropernes klimaforhold har længe været beskrevet alt for generelt, så man har kunnet slå sig til tåls med for simple forklaringer.

Jackson's bog forekommer nærværende anmelder at være et meget nyttigt og for tjenstfuldt forsøg på revision, så meget mere som de aspekter af klima, vandbalance m.m., der influerer væsentligt på over halvdelen af jordens befolknings eksistensgrundlag, også er medtaget.

Måden, emnerne er behandlet på, er tiltalende: der præsenteres i knap, præcis stil en beskrivelse af fænomenerne, derefter forsøges en forklaring. Det er faktisk ret meget, man ikke ved om tropernes klima, og dette lægges der ikke skjul på i bogen. Da denne yderligere er søgt gjort lettilgængelig ved, at større teoretiske behandlinger er udeladt, men mange resultater refereret med henvisninger, er det en bog, som kan anbefales alle interesserede.

Sofus Christiansen

Nigel Pears: Basic biogeography.

Longman Group Ltd. London 1977. IX, 272 s., talr. fig., 23 cm. 4,50 Pund.

Biografien er et forbindelsesled mellem natur- og kulturgeografi, som vi i Danmark (Warming, Raunkjær og Vahls hjemland) er ved at savne i undervisningen på universiteterne. Man kan misvænde den angelsaksiske verden den tilvækst biogeografien har haft i de senere år.

Nigel Pears bog er et særlig godt eksempel. Den kræver ingen særlige

forudsætninger, men når alligevel igenem det basale stofs vrimmel af definitioner osv. til at beskrive nogle udvalgte vegetationer og deres tilknyttede problemer. Bogen synes at være et fortrinligt grundlag for en undervisning — den må dog suppleres med floristisk viden. De eksempler, bogen viser, er stort set fra England og Australien.

Sofus Christiansen

Lenihan, J. and Fletcher, W.W. 1977: Environment and Man.

Blackie, Glasgow & London 1977. Vol. 5: The Marine Environment. 170 pp. 4,50 Pund net. Vol. 6: The Chemical Environ-

ment. 163 pp. 4,50 Pund net.

De to seneste bind i Lenihan og Fletchers serie om miljø og menneske fortsætter og supplerer det tidligere udkomne udmærket.

Vol. 5 om havmiljø indledes med et lynkursus i havets økologi; det søger at opridsede hovedlinjerne i den biologiske udnyttelse af havet. I to følgende kapitler analyseres forurening af havet. Særlig aktuel er vurderingen af oliespildets skadevirkning, som forresten er ret optimistisk, når man undtager de helt store udslips langtidsvirkning. De afsluttende kapitler er om kraft fra tidevand og bølger og om afsaltning.

Vol. 6 er specielt om truslerne mod det kemiske miljø. Efter en gennemgang af de naturlige kemiske kredsløb gennemgås nogle af de mest kendte kemiske »farestoffers« forhold (kviksølv, arsenik, aflatoxiner og asbest). Om begge bind gælder det, at de er letlæste introduktioner til et naturhistorisk syn på den moderne civilisation. Det er i det hele taget en meget nyttig serie.

Sofus Christiansen

H. Gary Knight: Managing the Sea's Living Resources.

Legal and Political Aspects of High Seas Fisheries (Studies in Marine Affairs). Lexington Books, Lexington, UK 1977. XIII + 140 s., 7 fig., 1 tab., 23 cm. 10,50 Pund.

En fortrinlig redegørelse for udviklingen af det internationale fiskeri som baggrund for de løbende jurisdictionskonflikter. Det er forfatterens overbevisning, at fiskerirettighederne ved FN's mellemkomst nu vil komme i faste rammer, hvorved der skulle være tilvejebragt mulighed for at undgå biologisk og økonomisk spild. Som appendix bringes oversigt over fiskeri-

grænser, dagsorden for den 3. FN havrets-konference, samt uddrag af traktater vedrørende rettigheder, begrænsninger og udnyttelse af havets levende ressourcer.

Ruth Helkiær Jensen

J. Blunden et al. (eds.): *Fundamentals of human geography: a reader.*

Harper & Row Ltd. London 1978. X + 382 s., fig. og tab., 24 cm. 4,95 Pund.

Dette udvalg af nøgle-afhandlinger, hvis store antal udelukker en opremsning, er samlet til brug for »The Open University«, men repræsenterer en så alsidig indføring i kulturgeografi, at den har interesse for al undervisning og uddannelse i faget.

Emnerne falder i 3 hovedgrupper under overskrifterne: Man and environment, med vægt på human økosystemer, Spatial Analysis, der i sin klassiske form bygger på lokalisering ud fra økonomisk optimering og — som korrektiver hertil — behaviouristiske og strukturelle analyser, dvs. menneskets valg og perception af sine omgivelser som økonomisk og lokaliserende faktor, samt social struktur, der af mange — ikke kun marxistiske geografer — anses som det imperativ, der styrer alle de nævnte forhold. Optimal resourceudnyttelse og spatial struktur kan efter disses opfattelse kun opnås ved en radikal ændring heri. Hvis man ikke har disse artikler andetsteds, er anskaffelsen af denne bog en god investering.

Ruth Helkiær Jensen

Sebastian Dworatschek: *Grundlagen der Datenverarbeitung.*

Walter de Gruyter, Berlin 1977. 538 s., ill., 23 cm. DM 38,00.

Ualmindelig grundig indførelse i data-behandlingens grundlæggende begreber, matematik og teknologi. Bogen behandler også de for virksomheder særdeles relevante spørgsmål som organisation og anskaffelse af dataanlæg. Da den ikke rummer egentlig programmeringsteknik, vil den nok være af begrænset værdi for geografer i almindelighed, men for nogle enkelte vil den på grund af sine tekniske og matematiske afsnit være særdeles nyttig som opslagsbog.

Ole Hebin

Peter Haggett, Andrew D. Cliff and Allan Frey: *Locational Models & Locational Methods.*

Edward Arnold, London 1977, 2 bind, 603 s., ill., 23 cm. 4,50 Pund og 7,50.

Siden den første udgave af nærværende

bog udkom i 1965 har geografien udviklet sig meget, hvorfor det ikke længere var formålstjenligt at blive ved med at opdatere den gamle »bestseller«. Den nye udgave er udvidet virkelig meget såvel hvad angår antallet af emner som disses behandling.

Værket er opbygget i tre hoveddele, nemlig: »Models of Locational Structure«, »Methods of Locational Analysis« og »Regional Applications«. For alle delene gælder, at de giver en resumerende gennemgang af emnerne og dertil mange og gode referencer. Værket må betegnes som et fyldigt opslagsværk og ikke som en egentlig lærebog. Ingen geograf bør være uden kendskab til i hvert fald væsentlige dele af bogens indhold. Ole Hebin

L. Tabak (ed.): *Population Growth and Economic Development in the Third World.*

Vol. 1-2 »International union for the scientific study of population«. Ordina Editions Dolhain 1975. 816 s., 98 tab., 35 diagr. B.F. 1.400,00.

Dette store værk tager et af vor tids hovedproblemer op til en grundig og alsidig undersøgelse. Det er ikke noget egentlig geografisk arbejde, men er blevet til ved samvirken af en række videnskaber: økonomi, sociologi, demografi, landbrug m.m. Hovedtemaet er verdens befolkningstilvækst, dens årsager og dens konsekvenser. Værket går ubetinget ind for befolkningsplanlægning af global karakter, men er objektivet nok til at afvise en universel patentløsning. Hver region har sit kompleks af befolkningsproblemer, afhængigt bl.a. af klima, produktionsmuligheder, økonomi og oplysning. Bogværket må ses som en konsekvens af arbejdet på United Nations World Population Conference 1974 i Bucuresti og som en videreførelse af den her vedtagne arbejdsplan for befolkningskontrol i udviklingslande. I sandhedens interesse bør det nævnes, at flere latinamerikanske lande med Brasilien i spidsen anser en befolkningsbegrænsning for uaktuel, idet de mener at kunne ernære flere gange deres nuværende befolkning.

I 1. bind giver Léon Tabak, direktør for U.N.'s befolkningsafdeling i New York, en oversigt over befolkningsproblemerne i relation til den økonomiske udvikling. Arbejdsstyrken analyseres af John D. Durand, og et så vigtigt spørgsmål som kvindernes beskæftigelse m.m. i udviklingslandene af Ester Boserup.

Uddannelsesforhold, socio-økonomisk udvikling og sundhedsproblemer belyses; landbrugsforholdene, herunder ændringer i udbytte og i landbefolkningens størrelse, analyseres af J.H. Sinka, og ernæringsproblemerne af K.C. Abercrombie. 2. bind behandler intern og international migration, urbanisering, familieplanlægning, beskæftigelsesproblemer, økonomisk-demografiske modeller og befolkningsbegrænsende lovgivning i udviklingslande.

Trods de mange forfattere, 22 ialt, virker dette værk som et helstøbt arbejde, der ud fra forskellige synspunkter og startsteder ærligt og grundligt belyser de problemer, verdensbefolkningens stærke vækst skaber og vil skabe. For enhver geograf, der beskæftiger sig med udviklingslandene, vil det derfor være betydningsfuldt at kende dette arbejde af fornem videnskabelig standard.

Aage Aagesen

Erich Otremba: *Die Güterproduktion im Weltwirtschaftsraum.*

Erde und Weltwirtschaft Bd. 2/3, 3. udg. Franckh'sche Verlagshandlung Stuttgart 1976, 407 s., 17 × 24 cm. DM 94,00.

I indledningskapitlet til denne udgave af serien »Erde und Weltwirtschaft« fremhæves geografien som en nødvendig videnskabelig disciplin på en heterogen jordoverflade, medens en verden med en aldeles homogen overflade kunne nøjes med en økonomisk geometri. Derefter diskuteres den almindelige udvidelse af de »geografiske« årsagskæder fra de stærkt naturdominerede til mere samfundsprægede. Hovedkapitlerne behandler landbrug og industri, medens skovbrug, minedrift og fiskeri omtales i kortere form.

Bogen er stærkt opdelt i afsnit, der hver for sig diskuterer de mange faktorer, der griber ind i erhvervslivet; for landbrugets vedkommende: diverse grænseproblemer, den agrare produktions afhængighed af natur, historisk udvikling, økonomi, udnyttelsessystem m.m. og for industrien: lokaliseringen, arbejdskraften, råstofforsyningen samt nogle vigtige industrigrenes særlige problemer. Man præsenteres for en meget omfattende samling ideer og synspunkter, og det har ikke været meningen »Arealkunde oder geographische Produktkunde zu treiben«. Bogen kan således ikke anvendes som opslagsværk i erhvervsgeografi; de få tabeller er overvejende fra 1970-71 og ikke overalt gennemtænkte — side 225 får man således en